

1984 (160 ע') - גיורג' אורוול - פלט (300 פרופט)

ספרו של אורוול, בריטי בן 46, שמת בשנה שעברה, אול בלונדון מן השוק תוך שעות. באמריקה נמכרו למעלה מחצי מיליון עותקים. בישראל אולה המהדורה השנייה.

המעטפה האמריקאית של "1984" מספר 6079 ר"ח

כל קורא הרגיש, כי ספר זה, הנוטע מועקה איומה בלבבות, הוא אחד היצירות הגדולות של הדור. לא מבחינה ספרותית: ערכו האמנותי של הספר אפס. אורוול לא ניסה לצייר בני אדם. הוא ניסה לתאר את סיומו ההגיוני של התהליך, המוביל כיום את העולם למשטר טוטאליטרי. העובדה המדכאת ביותר - אורוול לא המציא דבר, רק צירף יחד את השיטות הקיימות, במדינות השונות.

וינסטון והאח הגדול. העולם מחור לק לז' מדינות ענק (המסתמנות כבר היו יום) : אחת מקיפה את אנגליה ואמריקה (אוקיאניה), השנייה כוללת את ברית המועצות ואירופה (אירואסיה) והשלישית את המרחב הסיני (אססאסיה). בכל שלוש המדינות קיים משטר טוטאליטרי קיצוני, כש-ממלגת-שטלון של מעוט קטן שלט על כל שטחי החיים, משפחת פולחן מנהיג (האח הגדול), אשר אינו בטוח אם הוא קיים בכלל, יוצרת שואה מטורפת למת תרת בוגדנית, שאורגנה ע"י הבולשת עצמה, חודר לכל חדר באמצעות הטלבויה הפועלת בשני הכיוונים.

כדי להצדיק את דיכוי ה"פרולטריון" חסר הזכויות - רוב רובו של העם - לוחמות 3 המדינות בנייהם מלחמת-נצח. שטח המריבה: המרחב הרביעי, הכולל את אסיה הקדומית ואפריקה. וינסטון סמית, מספר 6079, הוא פקיד קטן ב"מיניסטריון האמת" של אוקיאניה, שתפקידו לזייף את מיסמכי ההיסטוריה ב"התאם לצרכי השעה, ולהפיץ את שלוש סיסמאות המפלגה: "מלחמה היא שלום! תרות היא עבדות! בערות היא כוח!" בד זה, וינסטון הוא חבר במפלגה החיצונית (השניה במעלה), אך בלבו מכרסם הספק. הוא תוטא את החטא הנורא ביותר - קיימת בו שאיפה לחיות חיים נורמליים. אחרי שנפרד מאלתרו, שיתרה לפי פקודת המפלגה על כל תחושה מינית, הוא מת געזע למעט אהבה.

אהבה במחלת-תרת. הוא מוצא את מבוקשתו בדמותה של יוליה, נערה שחורת שערו ולבנת גוף, חברת "הליגה למלחמה במיני" היא מגיבה לו פתקה "אני אוהבת אותך", נכנסת אתו ליחסים מיניים אסורים. השנים מגלים את לבם לאיש המחותר, שהוא גם מנהיג הבולשת. הם נאסרים, וינסטון עובר את כל שלבי העינויים של "משטרת המחשבה" מבלי להישבר. לבסוף הוא נשבר בעינוי האחרון: בחוד 101 עומד דום העבדושים לאכול את פניו והוא מאבד את צלם האדם, בבקשו להעביר את עונשו ליוליה, אוהבתו.

הוא מוצא לחפשי, והופך לבורג תקין במשטר, היודע כי 2 ועוד 2 הם 5 והאוהב את "האח הגדול". הסיום הוא, אולי, הדבר המעורר היחיד בספר. כתארו את גיבורו הנשבר ע"י עינוי גופני, משאיר אורוול פתח קטן לתקווה, כי אדם חזק באמת, המתגבר על כל העינויים הגופניים (כפי שעשו אחרים מאנשי המה-תרת בארץ) לא יישבר ע"י המשטר.

נדודגל

מנת צנע

לא חסרו רגעים הומוריסטיים בתחרות "הדרבי" התלאביבית בין "הפועל" ו"ביתר". חורים והחסאות עפו על ימין ושמאל והכדורים נדבקי לקרחות השחקנים הותי-קים (3 קרחות מבריקות) ואף הסתככו ב"רגלים. הבדיחה הגדולה ביותר היתה תגור בת העתונות על משחק זה: העתונים אר-הדים את "ביתר" חזרו והדגישו את השער, שנפל כתוצאה מקרית של התפרצות-פתע, ואילו העתונים המחבבים את "הפועל" ראו בשער פרי בשל, הנובע משורת גיחות. הנו-רל העיזור או הכדורגלנים הפכחים משמ"שים בערבוביה. היא עובדה היא "הפועל" וזה בראשון מבין שני משחקי הגביע בש-לב המאוחר (הדבר התחיל עוד בשנת 1948)!

גיום מוגבר, קואליציה רופפת. לקראת הפגישה בין שתי הקבוצות התכוננה כל קבוצה בדרך המיוחדת לה. שחקני "הפועל" התאמנו על מגרש המדושא ביפו, בהנהלתו של סקלי, והיו בטוחים בעדיפותם תם הודות להתמצאותם על המגרש הגנתם. הבית"רים לא סמכו ביותר על כוחותיהם, אם כי הקבוצה היא בסיומן של עליה, והכ-ריוו על גיוס כללי במדינה. שליחיהם פנו לנתניה ומשם גררו את מאלר - אותו שחקן שהיה רק לפני זמן-מה במלואים של "ביתר". עיר-היהלומים לא הספיקה, ואם המושבות העניקה את הכוכב השני - צוהר. קבוצת "מכבי" פתח-תקוה תרמה ברצון את צוהר למאמץ המשותף, אך כל זה לא הספיק. הכוכב האמיתי נמצא במור-עזון קרוב ל"מצודת-זאב" (מועדון ביתר) - מועדון מכבי תל-אביב. המגן הימני, יצחק שניאור, התאים לקבוצה, ושחרר את הסטופר השני של הקבוצה - יצחק גמ"בש. מי שהורמן לקפה של חברי "ביתר", הושפע ביותר מהרות המלחמתית והנכר-נות הנפשית, השוער נמצא מבין העולים הסיניים, והתפקידים היו שונים: שוער ב"ת"ר - קצנופולסקי - הוא שחקן מוכשר בכדור עף בעוד, שהמגן יום-טוב ידוע כ"מתאגרף חוקפני.

הצניצרות ותופים. מחצית הרבכה שהקיפה את האיציטיון הגרוע בתל-אביב, חתה ל"דרבי" מותח ועשיר ברגעים דר-מיניים. נועל בית"ר, על תלבשתו, הביא עמו חצוצרות ותופים, כדי לבשר בעולם הכדורגל על הנצחון. הקהל הרחב גלה מדה רבה של ענין והוכיח אמת ישנה: הקבוצות המקומיות עלולות לעורר מתה וענין, ואין הכרח דוקה בקבוצות מחוץ-לארץ. ההתחלה החמה זכתה לתשואות, אך הרוחות הצטננו אחר עשרות רגעים. הרוח העזה הפריעה לשתי הקבוצות, אך מי שת לבו במשחק גביע לרוח וקור?

יעקב חודרוב, שוער נכונות נפשית בקפה

עשרה צללים, לכדור עגול.

אין זה דרבי קלסי, אך למרות הכל פגישה בין שתי יריבות מושבעות מהוה חוייה. האוהדים הדבקים ערכו חשבונות מדויקים של כל הפנישות בין שתי הקבוצות וסכום ההימורים עלה על סכומי הכסף, הנהוגים במשחקים בינלאומיים. המתח נעדר מחויה זו מסיבה אחת: יכולת אפסית ביותר של עשרת החלוצים, שלא ידעו להשתלט על הכדור ולהחדירו כמה פעמים את ההרכב, אך כאשר חיים גלור הצליח לנגוח בכדור ויל-כד את שער הנצחון. כאשר ראו מאמני שתי הקבוצות, כי העגלה מתנהלת בכב-דות, החליפו כמה פעמים את ההרכב, אך גם זה לא הועיל. האיציטיון מפרע לפתח. משחק משוכלל ויולי, הדרגה היתה ירר-דה ביותר. אין דורשים, בדרך כלל, ממשחק גביע צירופים טכניים והברקות חיצוניות, אך לכל הפחות רוצים לראות גולים. והפעם ניתנה מנת צנע.

סניס-שולחן

מנה ללא צנע

כן נוסעים, לא נוסעים - הכל מעורפל ובלתי-ברור, אך בינתיים מתמודדים בתחרויות מבחן, כדי לנסוע. כל תשעת הגב-רים התכנסו באולם הצר של "מכבי" תל-אביב, כדי להלחם ולזכות בזכות לאכל תפריט שלא לפי מתכונת צנע. הקרבות בין ארבעה חברי "הפועל" (שטרנהרץ, לור-ציאנו, קראוס ובסרגליק) וחמשת שחקני "מכבי" העדיפים (פינקלשטיין, ורדי, פפרב-אום, פינברג והלוי) לא משכו קהל רב חוץ ממספר שחקנים מושבעים.

הפספורטים נשרפו. העבודה הש-חורה של סידור היציאה הוטלה על צ. דויטש - בא כוח ההתאחדות לטניס-שול-חן בישראל, והוא כבר אסף את כל ה-פספורטים של בעלי הסכויים. אך בינתיים התערב הגורל בדבר והפספורטים של כל המשלחת נשרפו ביחד עם נעלי חנות הני-עלים "בני" בתל-אביב. עתה נשאר למארג-נים להוסיף ולעמל כדי להשיג את הפספור-טים, רשימות היציאה, המטבע הור וכל הכרוך ביציאה בימים אלה לחוץ-לארץ. ה-מטריכה הכבדה שנערכה, כדי לקבל את רשי-יון היציאה, לא התנהלה לפי כללי ההגיונות הספורטיבית.

"הוא במוח - ואני לא". בין טני-סאי השולחן של "מכבי" פלסו דרכם פינ-קלשטיין ורדי ללא מאמצים מיוחדים. השחקן הצעיר הלוי לא השתתף די צרכו, כך שסיכוייו לנסוע היו קלושים ביותר. אך הכדור-הלבן משנה את מסלולו וכן יצא שהלוי הצליח ביותר במשחקו נגד ורדי ועמד לחסלו. המשמעת הקבוצתית מנעה בעד הלוי לנצח את יריבו והוא הוכרז לוחר בצורה בלתי-ספורטיבית כלל ועיקר! לאחר ישיבה משותפת של המחלקה לתרבות הגוף ובאי כוח מרכזי "הפועל" "מכבי" והתאחדות הספורט לחובבים, נק-בעה נבחרת ישראל: גברים - פינקלשטיין, ורדי, פפרבאום ("מכבי") וקראוס ("הפור-על") והגברות לייפניק (מכבי) וגולדמן ("הפועל"). הכל תלוי עתה במשרד האוצר...

סניס

הכסף לא הספיק

הכסף הוא שמן לכל מפעל, וספורט אינו יוצא מכלל בדוק זה. משחקי גביע "דייויס" בטניס משמשים מאז זמנמיו מד-הכות, ומבחן בינלאומי ליכולת הקבוצתית של שחקני הטניס בעולם. השנה משתתפים בסדרת משחקים אלה 26 ארצות, אך מקומה של נבחרת ישראל ייפקד, מאחר שלא הסי-פיק הכסף כדי לשגר נבחרת. הנסיון ש-נרכש במפעלים בינלאומיים שקול כנגד הר-בה נמוקים ואין פלא שגרמניה ויפן נוט-לות חבל במשחקים.

באיזור האירופי התחרנה הארצות: גורבינה ומצרים, גרמניה ויגוסלביה, הו-לנד ומונקו, שוייץ ולוקסנבורג, פינלנד ובי-רזיל; בריטניה, דרום-אפריקה ואוסטרליה נכ-נסו, ביחד עם 8 ארצות נוספות, לסיבוב הבא. באיזור הצפון-אמריקני מתמודדות ה-מש ארצות: אמריקה יפן, מקסיקו וקנדה. הארצות בעלות הסיכויים נשארות אוסטרי-ליה, המוזיקה בגביע, וארצות-הברית.

רקטה גסי' 6

סנסציה גדולה כזו עדיין לא נשמעה בי-עולם הספורטיבי בכלל, ובספורט-הלבן בפי-רט במשך זמן רב. טניסאי צעיר כמעט, בלתי ידוע, שבא מארצות-הברית, כבש את כל כותרות מדורי הספורט, גם בעתונות השמרנית ביותר. בפעם השלישית, במשך 43 שנה, זכה שחקן טניס אמריקני בא-ליפות האוסטרלית בטניס. ההפתעה גדלה שבעתיים, מאחר שהטניסאי האוסטרליים זכו השנה בגביע "דייויס" והתכוננו לאליפות בארצם, אך הם לא התחשבו ב...

דיק סביט (23), הנחשב רק כרקטה ה-ששית (יש טובים: השביעית) והכה את שני הטניסאים המעולים ביותר באוסטרליה: פרנק סדג'מן וקאן מק-גרגורי כדי להשי-לים את בצונונתיו נצח גם את השלישי בין הטניסאים (ג'והן ברומביץ'), שהביאו את גביע "דייויס" לאוסטרליה. בשנת 1951 נוסף השלישי לרשימת הגדולים, שזכו בא-ליפות אוסטרליה: בעל ידהפלא - דון באדג' (1938) ופרדריק אלכסנדר (1908). האדם שתמה פחות ביותר מהסנסציה הי-תה - אמו של סביט. בני-ג'רסי הפליטה אמו של האלוף: "לדיק היה מעט מדי זמן, כדי להתאמן בריצינות, בהיותו בבית הספר. עד בואו לאוסטרליה לא היתה ביו אפשי-רות רצינית להתקדמות."

ליטושי. דיק היה במיטב כוחו הפעם. יחד עם אלוף ארצות-הברית, ארט לארסון, ערך מסע שנמשך חודשים בנקודות ישוב

דיק סביט, אלוף צריחה לעבר היציע

מרוחקות. לארסן (25) הפתיע את כל רו-איו, והקהל הרב שנהר למגרשי הטניס לא שת לבו לטניסאי הצעיר - חברו, במשך ה-מסע נפגש הזוג האמריקני באחד השחק-ניים הותיקים - מאמן טניס מעולה - אנדריאן קויסט. אנדריאן זכה שלש פעמים באליפות אוסטרליה ותרם חלקו לזכייה בג-ביע "דייויס". במשך 14 שעות של אימון יידותי שיפר האוסטרלי את סגנונו של האמריקני, לטשו וחיזק את מכות-הפתחה שלו.

"ההודמנות הראשונה". העתונות האוסטרלית קשרה כתרם לראשו של האי-לוף האוסטרלי בן-אמריקה וציינתהו כ"אחד השחקנים המעולים ביותר בעולם. ליד הקו, בעל רוח קטלנית ומכת-גב" הנודת, שלא נראתה מאז זכה באליפות, בשנת 1938. כיום חפצו לשמוע את דעתו של סביט, אך הצעיר שלא שמע את דברי אמו הביע את דעתו: "מוג האויר בבית הספר שבו למדתי, היה חרפי מדי, כדי לשחק טניס ווהי ההודמנות הראשונה להתאמן כראוי". כאשר הלך לדיק נתגלה האלוף האמריקאי - ארט לארסן - כסקעת-עצבים. הוא לא שלט בעצמו וחזר למחזה של העצבנות. הקהל צעק בבזו לעבר האלוף, שלא ידע להפסיד בכבוד והוא לא התבייש וצרח לע-בר היציעים: "אני חושב כי הקהל כאן למטה מכל ביקורת."